

Informacja prasowa

Sektor energetyki węglowej generuje 34 miliardy złotych kosztów zdrowotnych związanych z zanieczyszczeniem powietrza

- Nowy raport przedstawia dowody naukowe dotyczące związku pomiędzy zanieczyszczeniem powietrza przez elektrownie opalane węglem a chorobami przewlekłymi i przedwczesnymi zgonami w Polsce
- Organizacje zajmujące się ochroną zdrowia ostrzegają, że stosowanie węgla jest szkodliwe i zwiększa liczbę przewlekłych chorób w Polsce, w tym chorób układu oddechowego i układu krążenia
- Wyższe wskaźniki zachorowań powodują znaczne koszty zdrowotne, płacone przez pacjentów, krajowy system opieki zdrowotnej i całą gospodarkę.
- Ekspertsi zajmujący się ochroną zdrowia pragną otworzyć debatę publiczną o kosztach zdrowotnych związanych z produkcją energii w Polsce i w UE, oraz potrzebie wzmocnienia prewencji chorób przewlekłych.

Warszawa, 3 czerwca 2013 – Zgodnie z raportem zaprezentowanym dziś w Warszawie przez organizację Health and Environmental Alliance (HEAL), zrzeszającą organizacje typu non-profit z sektora zdrowotnego i medycznego (1), spalanie węgla w elektrowniach węglowych w Polsce wywołuje koszty zdrowotne w wysokości 12,5 – 34,4 miliardów złotych rocznie (€3 – 8,2 miliarda).

Dane przedstawione w raporcie stanowią pierwszą w historii wycenę wpływu na zdrowie energetyki węglowej i jego kosztu monetarnego. Stanowią one część pierwszej ogólnoeuropejskiej wyceny tych kosztów.

Raport „Niepłacony rachunek - Jak energetyka węglowa niszczy nasze zdrowie” (The unpaid health bill: how coal power plants make us sick) (2) przedstawia dowody naukowe na to, że zanieczyszczenie powietrza jest istotnym czynnikiem ryzyka zdrowotnego. Zanieczyszczenie powietrza pogarsza przebieg przewlekłych chorób układu oddechowego i układu krążenia, jak również prowadzi do wyższej umieralności w wyniku tych chorób.

W szczególności raport szacuje, że w Polsce zanieczyszczenie powietrza spowodowane spalaniem węgla do produkcji elektryczności jest odpowiedzialne za 3,500 przedwczesnych zgonów, 1,600 przypadków przewlekłego zapalenia oskrzeli, 1,000 nowych hospitalizacji oraz 800,000 utraconych dni pracy rocznie. Koszty związane z opieką zdrowotną są rażąco wysokie – równe w przybliżeniu 30% rocznej alokacji środków z funduszy unijnych przyznanych Polsce w ramach unijnej polityki spójności (3) Koszty zdrowotne ponoszone są przez pacjentów, krajowy system opieki zdrowotnej i całą gospodarkę w wyniku utraty produktywności, a nie przez przemysł energetyczny.

“Poprzez zwrócenie uwagi na powiązanie pomiędzy produkcją energii w oparciu o węgiel i jej wpływem na zdrowie, chcemy rozpocząć debatę o tym w jaki sposób koszty zdrowotne powinny zostać wzięte pod uwagę przy pracach nad przyszłą polityką energetyczną Polski,” mówi koordynator HEAL ds. Węgla i Zdrowia Julia Huscher. “Nasz raport pokazuje, że ograniczenie emisji ze spalania

węgla, inwestycje w efektywność energetyczną oraz rosnąca rola odnawialnych źródeł energii w Polsce przyniosą ogromne korzyści zdrowotne wszystkim obywatelom i obywatelkom Polski.”

”Obecnie nie ma już wątpliwości, że wdychanie drobnych pyłów zawieszonych w powietrzu negatywnie wpływa na zdrowie.” mówi Dr hab. Michał Krzyżanowski, epidemiolog pracujący do niedawna nad zdrowiem i środowiskiem w Światowej Organizacji Zdrowia: „Choroby układu krążenia i układu oddechowego związane z tym narażeniem prowadzą do obniżenia długości trwania życia Polaków o 10 miesięcy. Spalanie węgla, zarówno w elektrowniach jak i w indywidualnych gospodarstwach domowych, jest głównym źródłem tych zanieczyszczeń w Polsce (4). Polityka energetyczna musi więc poważnie wziąć pod uwagę znaczne koszty zdrowotne wynikające z dominującej pozycji węgla wśród naszych źródeł energii i rozpocząć przechodzenie do sposobów produkcji energii mniej szkodliwych dla zdrowia i środowiska”.

Dzieci narażone są na zwiększone ryzyko

Emisje z elektrowni i ciepłowni opalanych węglem przyczyniają się znacznie do pogorszenia jakości powietrza, wpływając na pogorszenie stanu zdrowia wszystkim mieszkańcom Polski (5). Dzieci są szczególnie podatne na zanieczyszczenia powietrza. Oddychanie powietrzem niskiej jakości jest drugim po uwarunkowaniu genetycznym najważniejszym czynnikiem ryzyka zachorowania na przewlekłe choroby układu oddechowego w dzieciństwie, co zostało podkreślone w konkluzjach Rady Unii Europejskiej podczas Prezydencji Polski UE w 2011 (6). U dzieci cierpiących na astmę zanieczyszczenie powietrza zwiększa zarówno liczbę jak i głębokość ataków astmy.

Dr hab. Krystyna Pawlas z Instytutu Medycyny Pracy i Zdrowia Środowiskowego w Sosnowcu mówi: *”Lekarze w Polsce są zmartwieni wpływem złej jakości powietrza na zdrowie. Mimo znaczącej poprawy stanu środowiska każdego dnia, lekarze widzą pacjentów, zwłaszcza dzieci mające problemy z oddychaniem, które prawdopodobnie ciągle są związane z jakością powietrza, którym oddychają.”*

Health and Environment Alliance uważa, że dyskusje o przyszłości energetyki prowadzone w Polsce powinny brać pod uwagę koszty zdrowotne, będące konsekwencją spalania węgla w celu produkcji elektryczności. *”Kiedy podejmowane będą decyzje o zamknięciu starej elektrowni węglowej lub planowane będzie rozpoczęcie budowy nowej elektrowni polscy decydenci powinni mieć świadomość kosztów zdrowotnych, wiążących się z tym konkretnym projektem- nie tylko tych, które mieliby ponosić mieszkańcy terenów sąsiadujących z elektrownią, ale też kosztów, wynikających z większego zanieczyszczenia powietrza i ponoszonych przez mieszkańców całego kraju.”*

--

Przypisy:

1. Health and Environment Alliance (HEAL) to wiodąca europejska organizacja typu non-profit analizująca wpływ środowiska na zdrowie obywateli UE. Przy wsparciu ponad 65 organizacji członkowskich, reprezentujących lekarzy, ubezpieczycieli zdrowotnych non-profit, pacjentów, obywateli, kobiety, młodzież oraz specjalistów w dziedzinie ochrony środowiska, HEAL dostarcza różnorodnym procesom decyzyjnym niezależne ekspertyzy i dowody naukowe opracowane przez specjalistów zajmujących się ochroną zdrowia. Nasi członkowie to między innymi międzynarodowe i europejskie organizacje, a także grupy krajowe i lokalne. Strona internetowa: www.env-health.org

2. Link do raportu na stronie internetowej: <http://www.env-health.org/> (od godziny 14.01, 3 czerwca 2013). Wyliczenia i szacunki w raporcie oparte są na obliczeniach kosztów związanych z przedwczesnymi zgonami, wizytami u lekarza, nowymi hospitalizacjami, stosowaniem leków oraz ograniczoną aktywnością zawodową, w tym utraconymi dniami pracy, powodowanymi przez narażenie na zanieczyszczenia powietrza generowane przez elektrownie węglowe. Metodologia użyta w celu oceny ryzyk zdrowotnych pochodzi z programu Komisji Europejskiej Czyste Powietrze dla Europy (Clean Air For Europe Program (CAFE)) i z analizy publicznie dostępnych danych Europejskiej Agencji Środowiskowej dotyczących emisji.

Oryginalny raport (w języku angielskim) dostępny jest tu: http://www.env-health.org/IMG/pdf/health_report_the_unpaid_health_bill_how_coal_power_plants_make_us_sick_final.pdf

3. Dolna granica szacunku kosztów zdrowotnych związanych z produkcją energii elektrycznej w oparciu o węgiel wynosi 12,5 miliarda złotych (3 miliardy €). To w przybliżeniu 30% średniej rocznej alokacji środków z funduszy unijnych przyznanych Polsce (67 miliardów € w latach 2007-2013 - łączne kwoty dla Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Społecznego).

http://ec.europa.eu/regional_policy/thefunds/funding/index_pl.cfm

4. Udział spalania węgla w gospodarstwach domowych: Stosowanie węgla jako jednego z najpopularniejszych paliw używanych do ogrzewania gospodarstw domowych w Polsce jest również odpowiedzialne za znaczne efekty zdrowotne. Ten sektor nie został jednak wzięty pod uwagę w szacunkach HEAL's, które obejmują tylko duże obiekty energetyczne. Wprowadzenie zakazu palenia węglem w gospodarstwach domowych w Dublinie w latach 1990tych doprowadziło do znaczącej poprawy zdrowia publicznego. Wskaźniki umieralności zmniejszyły się o ponad 5% po wprowadzeniu zakazu, zaś umieralność z powodu chorób układu oddechowego zmniejszyła się o 15%, a umieralność z powodu chorób układu krążenia zmniejszyła się o 10%.

W Polsce węgiel używany w elektrowniach przyczynia się do ok. 10% emisji zarówno drobnych pyłów PM2.5 jak i pyłów PM10, podczas gdy ogrzewanie gospodarstw domowych węglem odpowiada za 40% emisji. Dodatkowo wpływ na stężenia pyłów ma emisja, gazów takich jak tlenki azotu (NOx) i dwutlenek siarki (SO2). Gazy te reagują w atmosferze tworząc aerozole nieorganiczne, które są częścią drobnych pyłów PM2.5. Elektrownie węglowe odpowiadają za 32% emisji NOx i 49% emisji SO2, podczas gdy spalanie węgla w gospodarstwach domowych odpowiada za, odpowiednio, 7% i 21%.

5. W Polsce, choroby układu oddechowego oraz choroby układu krążenia odpowiadają łącznie za ponad 50% zgonów (46% zgonów związana jest z chorobami układu krążenia, 6% związanych jest z rakami płuc i dodatkowo 5% związane jest z innymi chorobami układu oddechowego). Mimo, że zanieczyszczenie powietrza jest tylko jednym z czynników ryzyka tych chorób, wysoka liczba zgonów ogółem oznacza też wysokie koszty zdrowotne wynikające z narażenia na zanieczyszczenia powietrza.

http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/health/public_health/data_public_health/main_tables

6. Pakiet konkluzji dotyczący profilaktyki, wczesnego diagnozowania i leczenia przewlekłych chorób układu oddechowego dzieci. 3131. posiedzenie Rady Zatrudnienie, polityka społeczna, zdrowie i ochrona konsumentów Bruksela, 1 i 2 grudnia 2011 r.

http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/en/lsa/126522.pdf

Osoby do kontaktu:

Julia Huscher, Koordynator ds. węgla i zdrowia HEAL, w Warszawie, telefon komórkowy: +48 509 619 270, Email: julia@env-health.org

Génon K. Jensen, Dyrektor Generalny HEAL, Bruksela, Belgia. Tel: +32 2 234 3642, Email: genon@env-health.org

Dr hab. Michał Krzyżanowski, epidemiolog, Email: mkrzyzan12@gmail.com

Dr hab. Krystyna Pawlas, Instytut Medycyny Pracy i Zdrowia Środowiskowego Sosnowiec, Email: k.pawlas@imp.sosnowiec.pl